

Birkagårdens
folkhögskola

Lärarassistent

Inriktning: Lärarassistent med möjlighet att jobba inom skolans alla stadier samt folkhögskola.

Huvudområde: Socialt och pedagogiskt arbete

Studieort: Stockholm

Antal deltagare: Max 30 st

Studietid: 19 augusti 2019- 5 juni 2020

Ansökan: Senast 17 maj 2019

Inträdeskrav: Behörighet till yrkeshögskola.

Studieekonomi/söka CSN: Ja

Studietakt: Heltid 100% med 50% på plats, 25% arbetsplatsförlagt lärande (APL) och 25% distans

Studiestödsnivå: Eftergymnasial nivå (B1)

Kursintyg: Kursintyg erhålls efter avslutad utbildning där det framkommer vilka kunskaper och kompetenser som den studerande förvärvat under kursen.

Bedömningsgrader vid examinationer: Varje moment bedöms, för att efter avslutad utbildning sammanfattas och skriftligt ges i omdömena: Underkänd eller Godkänd.

Servicekostnad: 950 kr / termin. Här ingår försäkring, kopieringskostnader, kompendium etc.

Kursplan

Kursens syfte

Utbildningen syftar till att skapa förutsättningar för ett professionellt förhållningssätt till yrket för personer som vill jobba inom skolan och fritidsverksamhet som lärarassistent. Efter avslutad utbildning, ska den studerande genom nyförvärvade erfarenheter och kunskaper ha kompetens för att kunna stödja elever, lärare och övrig personal i skolan och inom fritidsverksamheten. Kursen genomförs utifrån Folkhögskolans filosofi och särart.

Kursmål

Kunskap och förståelse

- som krävs för att utöva självständigt stödjande arbete på individ-, grupp- och klassnivå
- om det svenska skolsystemet på alla stadier och former
- över samspelet mellan elevernas lärande och deras sociala, fysiska och kulturella miljö
- om förhållanden i det mångkulturella samhället som påverkar livsvillkoren för eleverna med skilda sociala och kulturella bakgrunder
- för olika pedagogiska modeller och teorier som lärarna använder sig av i olika sammanhang
- för samspelet mellan elevers sociala situation, levnadsvillkor, fysiska och psykiska hälsa samt funktionsförmåga i förhållande till skolans krav och förväntningar
- för lagar och riktlinjer som gäller för alla som jobbar med barn i skolan
- om ledning, organisering och uppföljning av socialt arbete och socialpedagogiskt arbete.

Färdighet och förmåga

- med stöd i lärarens pedagogiska planering lägga upp sitt eget stödjande arbete med elever i klasser och grupper

- att vara ett administrativt stöd för läraren i dennes pedagogiska arbete
- om kommunikationstekniker för bättre samspel mellan hem och skola
- att obehindrat kunna använda sig av förvärvade kunskaper och erfarenheter efter praktiktiden
- att tillsammans med läraren, lägga fram ett stödjande arbete för att möta elever med funktionsnedsättningar
- kunna övergå i från att arbeta med enskilda elever till att jobba med grupper eller hela klassen beroende på behov och situation
- att avlasta läraren genom att ta hand om praktiska och administrativa göromål (t.ex. blankett- och informationshantering, kopiering och iordningställande av teknik, m.m.)

Kursinnehåll och studietakt

Utbildningen är på två terminer och är uppdelad i tre delar: 50% studier på plats, 25% Arbetsplatsförlagt lärande (APL) på en skola samt 25% studier på distans.

Praktik eller Arbetsplatsförlagt lärande (APL)

Praktikplacering sker i samråd med varje kursdeltagare och respektive mottagande skola som även utser handledare under praktiktiden. Det är endast kursdeltagare som har inkommit med utdrag ur belastningsregistret, och som kan godkännas enligt skollagen, som får påbörja sin praktik.

Kursdeltagarna har möjlighet att själva hitta en praktikplats förutsatt att den går i linje med kursens form och syfte.

Distansstudier

En del av utbildningen sker på distans vilket innebär att deltagarna behöver på egen hand ha tillgång till it-utrustning och en stabil internetförbindelse för att kunna delta. Studierna är att jämföra med yrkeshögskolestudier med användandet av utbildningsanordnarens digitala plattform Schoolsoft och

verktyg för distansutbildning, Google Classroom.

Studiegruppsarbete

De studerande delas in i mindre grupper, studiegrupper, som ger de studerande tillfälle att successivt formulera vidare sin kunskap i ett socialt sammanhang. Studiegrupperna kan välja att träffas "IRL" eller via internet.

Deltagare med funktionsvariation/funktionsnedsättning

Deltagare som behöver särskilt stöd för att kunna genomföra sina studier kan få hjälp med det. Bedömningen av hjälpbehovet sker individuellt och med hänsyn till funktionsvariationen och undervisningens upplägg. Om detta berör dig, ombeds du ta kontakt med personal på Birkagårdens folkhögskola vid kursstart.

Lokaler

Undervisningen är i ABF-huset, Sveavägen 41, Stockholm.

Övrigt

Vid behov kan kursplanen revideras efter kursstart. Även lokal för de obligatoriska träffarna kan komma ändras under kurstiden.

Innehåll

Kursintroduktion

- Information kring kursen
- Skapa en ny grupp
- Studieteknik
- Förberedelse inför praktik (APL)

Det svenska skolsystemet

Som lärar-och elevassistent förväntas man att ha en god förståelse över det svenska skolsystemets form och funktion. I detta moment kommer kursdeltagarna att fördjupa sig i samtliga skolformer. Förståelsen kommer att byggas såväl ur historiskt som samhällspolitiskt perspektiv. Området är indelat i fyra delar och deltagarna förväntas ha en mycket god förståelse över det svenska skolsystemet efter avslutad kurs.

Del 1. Skolans historia och utveckling

Den första fasta barnskolan i Sverige anses vara den, som inrättades i Sigtuna 1617, men det skulle dröja ända fram till 1842 innan skolan skulle bli obligatorisk som Folkskola. Ytterligare 50 år skulle dröja innan grundskolereformen var helt genomförd 1972. En historisk tillbakablick, ur ett samhällsociologiskt perspektiv, kommer ge kursdeltagarna större inblick och förståelse om den moderna skolan i Sverige.

Del 2. Skolformer

En god förståelse över skolsystemets samtliga former är en förutsättning för att som lärar-och elevassistent kunna bygga kommunikationsbroar mellan skolan, hemmet och eleverna.

Del 3. Skoljuridik

Som lärar-och elevassistent krävs det, i likhet med alla andra yrken inom skolan, en god kännedom om vilka lagar och förordningar som styr skolan i vardagen. Kursdeltagarna ska vara väl förtrogna med begrepp som t.ex. skolplikt, sekretess, tystnadsplikt, läroplan, m.fl.

Del 4. Styrdokument

Som lärar-och elevassistent, är kursdeltagaren elevens och lärarens närmaste samarbetspartner i klassrummet. Förståelsen över skolans läroplaner och dess uppbyggnad samt form och funktion är avgörande för det goda samarbetet.

Administration och IKT (Informations- och kommunikationsteknik)

Syftet med delkursen är att ge kunskap och förmåga att använda digitala redskap. Arbetsområdet byggs upp och formas utifrån skolornas, men även kursdeltagarnas behov. Därmed innebär det en stor individualiserad nivå mellan kursdeltagarna. Administrativa system- för bl a frånvarorapportering, hantering av busskort, blanketter, särskild kost, informationsmaterial till vårdnadshavare, dokumentation. Organisation och administration kring nationella prov. Datorer,

surfplattor och pedagogiska program har en självklar plats i undervisningen och kräver att alla kan använda den. Syftet med IKT- kursen är att kursdeltagare ska kunna navigera och handleda med hjälp av IKT.

Pedagogik

Undervisningen i ämnet pedagogik ska syfta till att kursdeltagarna utvecklar kunskaper om hur barn och ungdomar lär, utvecklas och socialiseras i olika sammanhang samt kunskaper om olika teorier om det. Deltagarna ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur synen på kunskap och lärande har förändrats och hur det har påverkat såväl fostran som undervisning. De ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur människor, i allmänhet, formas av och själva skapar sociala sammanhang och kulturer. I undervisningen ska kursdeltagarna ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur värderingar och kunskaper skapas, lever kvar och förändras inom olika kulturer, samhällen, institutioner och grupper av människor. Genom undervisningen ska kursdeltagarna ges möjlighet att utveckla kunskaper om barn och ungdomars interaktion och kommunikation samt om pedagogiskt ledarskap som vuxna utövar i det vardagliga arbetet. Undervisningen ska leda till att kursdeltagarna utvecklar förmåga att möta och pedagogiskt leda elever i olika situationer och att skapa goda villkor för deras lärande och växande. Problemlösning och handlingsberedskap ska stimuleras i undervisningen med syftet att alltid och i alla situationer vara ett stöd för läraren såväl i klassrummet som på skolgården. Ämnet delas i tre olika områden som var och en varvas mellan teoretiska inslag och praktiska övningar i deltagarens vardag inom skolan.

Del 1. Kunskap och förståelse

Med hjälp av litteraturen men även aktuella artiklar och texter ska kursdeltagaren kunna tillgodogöra sig tankar och företeelser kring begreppen utifrån ett pedagogiskt och sociologiskt synsätt. Syftet är att kursdeltagaren ska kunna kommunicera utifrån ett gemensamt språk med läraren och andra som blir naturliga samarbetspartners inom skolan.

Del 2. Pedagogiska teorier och modeller

I detta delmoment kommer att lyftas fram olika pedagogiska teorier och modeller som har präglat den svenska skolans utveckling. Syftet med ämnet är endast att ge kursdeltagare en kort översikt över olika teorier och modeller, men även filosofiska förhållningssätt. Bland alla som har bidragit till det pedagogiska utvecklingen kommer särskilt uppmärksamhet läggas på Dewey, Montessori, Freire, Key, Grundtvig, Freinet, Reggio Emilia, Steiner, Vygotskij och Piaget.

Del 3. Specialpedagogik

En funktionsnedsättning/funktionsvariation kan ge konsekvenser för individens lärande. Därför är valet av pedagogiska strategier, läromedel och andra lärverktyg avgörande för elevens delaktighet i undervisningen. Även utformningen av den fysiska miljön är viktigt för elevens möjlighet att nå målen. Som lärar-och elevassistent kommer kursdeltagaren att bli lärarens och elevens närmaste samarbetspartner i klassrummet. Därför är deltagarens kunskap om och insikt kring olika funktionsvariationer avgörande för arbetet i skolan.

Del 4. Etik i skolan

Det man brukar kalla för mobbning är när någon kränks. Barn kan kränkas av andra barn eller av vuxna. Ordet mobbning kan vara problematiskt, bland annat för att det inte används i lagtext. Därför är det bra att känna till att mobbning kan vara trakasserier eller kränkande behandling. De begreppen har stöd i lagen. En av huvudprinciperna i FN:s konvention om barnets rättigheter är att barn och vuxna har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras. En annan huvudprincip handlar om barnets rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör barnet. Skollagen och diskrimineringslagen är några av de lagar som skyddar barn och elever. En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Alla barn och elever har samma rättigheter oavsett etnisk tillhörighet, religion, eller annan uppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Alla elever har rätt att vistas i skolan, förskolan och på fritids utan att utsättas för någon form av kränkande behandling.

Psykologi

Psykologi som vetenskap handlar om ett systematiskt utforskande av människors upplevelser och beteenden. Man utgår från att människan är både en biologisk varelse frambringad av och underkastad evolutionens krafter och en social och kulturell varelse som söker mening och tolkar sig själv och sin situation i världen – medveten om sin egen förgängelse. Som lärar-och elevassistent förväntas du kunna förstå de olika situationer som inträffar i klassrummet och i elevgrupper. Därför är grundkunskaper i psykologi ett bra verktyg att ha. Under kursens gång kommer du att läsa ämnet psykologi vars syfte är att skapa förståelse över grunderna i olika psykologiska företeelser. Kursen består av fyra delområden.

Del 1. Utvecklingspsykologi

Utvecklingspsykologi är vetenskapen om människans kognitiva och sociala utveckling och behandlar i första hand människans psykologiska utveckling under barndomen och ungdomsåren. Man delar upp utvecklingen i faser eller steg, detta dels för att underlätta pedagogiskt, men också för att det finns en överensstämmelse mellan dessa steg och den hjärnans utvecklingen. Ofta kopplar man samman barnets utveckling och "tidiga störningar" med hur den vuxna individen mår. Syftet med arbetsområdet är att kursdeltagarna ska ha förmåga att tänka ur ett utvecklingspsykologiskt perspektiv i mötet med elever i skolan..

Del 2. Kommunikation

Kommunikation är en social process som innebär att dela tankar, känslor och erfarenheter med andra. Kommunikation bygger på ömsesidighet och gemenskap med omgivningen. Fungerande kommunikation är en förutsättning för lärande. För att kunna delta i undervisningen och få förutsättningar att nå skolans mål behöver eleven en miljö där omgivningen anpassar kommunikationen efter behoven. Att kunna kommunicera innebär att ha möjlighet att t.ex. uttrycka sina känslor, uttrycka sina behov, berätta vad man varit med om, berätta om framtiden, ropa och påkalla uppmärksamhet, m.m.

I denna delkurs ska du kunna arbeta med din egen förståelse och insikt över hur du kan vara ett stöd i barns och ungdomars kommunikativa processer.

Del 3. Ledarskap

I skolan pratar vi om olika slags ledarskap, exempelvis det formella ledarskapet som skolledare och lärare utövar men också det personliga ledarskapet som alla som finns i skolan, barn och unga såväl som vuxna behöver vara medvetna om och utöva på olika sätt.

Del 4. Konflikthantering

Konflikter kan ha olika orsaker; det kan handla om sakfrågor, attityder och beteenden. Ibland startar konflikten om en sakfråga men förvandlas till en relationskonflikt. Det är inte ovanligt att konflikter eskalerar till fysiskt våld bland barn och ungdomar i skolan. Det är viktigt att alla som jobbar på skolan förstår den gruppdynamik som uppstår när människor kommer samman och lär sig hantera konflikter.

Sociologi

Syftet är att kursdeltagaren ska förvärva grundläggande kunskaper i sociologi med särskild tonvikt på samhälls-och beteendevetenskapliga perspektiv med tonvikt på barn och ungdomar.

Inom delkurserna behandlas aktuella problem på samhälls-, grupp-och individnivå ur ett sociologiskt perspektiv.

Inom delkursen behandlas aktuella problem på samhälls-, grupp-och individnivå ur ett sociologiskt perspektiv. Främlingskap, utanförskap och motstånd belyses i kursen utifrån kultursociologiska teorier om migration, kolonialism, postkolonialism, kön, sexualitet och klass. I ämnet lyfts också fram hur ungdomsgrupper i samhället gör motstånd mot rådande ordningar genom alternativa livsstilar och sociala rörelser.

Kursens tre delområden är avsedda att skapa insikt i vad sociologisk tänkande är samt dess praktiska användningsområden.

Del 1. Kulturmöten

Sverige är idag ett mångkulturellt samhälle och det är viktigt att ha en god förståelse för människor vi möter i vår vardag och i vårt arbete. I ämnet kommer begrepp som kultur, etnicitet, nationalitet och religion att lyftas och pratas kring. Syftet är att få en ökad förståelse för beslut och ställningstaganden i samband med det uppdrag deltagaren har utifrån sin roll som lärar-och elevassistent.

Undervisningen i ämnet ska syfta till att kursdeltagaren utvecklar kunskaper om olika samhällsförhållanden och om hur människor formas av och skapar samhällen, kulturer och identiteter. Deltagaren ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om olika teorier som finns om detta. Syftet är att undervisningen ska leda till att deltagarna utvecklar kunskaper om barn och ungdomars handlingar, sociala relationer och sociala processer med utgångspunkt i såväl samhällsförändringar som deras möten i vardagen.

Del 2. Socialt arbete

Villkor inom elevhälsoarbete, förutsättningar och ramar inom skolan, barns normalutveckling samt kunskaper om risk och skyddsfaktorer, aktuell lagstiftning, riktlinjer och synsätt som styr socialt arbete och elevhälsoarbete, men också samverkan mellan skola och barn är några områden som kommer att lyftas i ämnet. Målet är att kursdeltagaren, i sin egen utveckling, ska kunna använda sig av aktuella teorier och metoder som stöd. Det innebär bland annat att deltagaren blir bättre rustad för att hålla samtal med barn och unga i samarbete med annan skolpersonal

Del 3. Barn och ungdomar i samhället

Ett flertal begrepp har använts för att beskriva de ökade skillnader i levnadsvillkor mellan olika befolkningsskikt som vuxit fram i Europa de senaste årtiondena. Hit hör till exempel fattigdom, marginalisering och socialt utanförskap. En del av dessa begrepp har kritiserats för att verka

stigmatiserande, andra för att vara endimensionella. I ett europeiskt perspektiv har socialt utanförskap (social exclusion) seglat upp som det främsta begreppet. Något förenklat kan socialt utanförskap beskrivas som ett utvidgat fattigdomsbegrepp, där hänsyn tas till bristande resurser inom en rad livsområden. Vid sidan av utestängning från arbete och konsumtion omfattar socialt utanförskap exempelvis brister i boendemiljö, utbildning och hälsa, brister i politiska resurser och sociala relationer, samt utsatthet för våld. Barn i Sverige trivs oftast ganska bra med livet. Men den psykiska hälsan bland unga har försämrats under senare år, särskilt bland flickor i tonåren. En del får ångest. Andra känner oro, blir ledsna eller har svårt att sova och en del lider av ätstörningar. För många barn och ungdomar är skolan en stor källa till stress, där många känner krav på att lyckas. I skolan finns också elever som är nya i Sverige och personalen måste hitta arbetsformer för att kunna erbjuda stöd till de elever som är traumatiserade på grund av sina erfarenheter.

Syftet med arbetsområdet är att kursdeltagarna ska tänka ur ett sociologiskt perspektiv kring samhällsaktuella frågor som berör skolan.

Tema fördjupning

Deltagarna ska under det här momentet fördjupa sig inom ett valt område som på något sätt bidrar till ökad insikt till arbetet i skolan som lärar-och elevassistent. Momentet examineras både skriftligt och muntligt vid ett seminarium där deltagaren lägger fram sin uppsats och samtidigt opponerar på en annan kursdeltagares text.